

ส่วนที่ ๑ บทนำ

การวางแผนเป็นการพิจารณา และกำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ปรารถนา เปรียบเสมือนเป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างปัจจุบันและอนาคต เป็นการคาดการณ์สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ฉะนั้น การวางแผนจึงเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่พิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติงาน มีรากฐานการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์ ความรู้ และการคาดคะเนอย่างใช้ดุลยพินิจ

ดังนั้น การวางแผนจึงมีความเกี่ยวข้องกับการคาดการณ์ต่างๆ ในอนาคต และตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดโดยผ่านกระบวนการคิดก่อนทำ ฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่าการวางแผน คือ ความพยายามที่เป็นระบบ เพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับอนาคตเพื่อให้องค์การบรรลุผลที่ปรารถนา

๑.๑ ลักษณะของแผนพัฒนาสามปี

การที่ท้องถิ่นจะพัฒนาไปในทิศทางใด จำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ หรือภาพในอนาคต และแปลงมาสู่การปฏิบัติ ดังนั้น ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๘ จึงได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ๒ ประเภท คือ

๑. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาระยะยาวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. แผนพัฒนาสามปี หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียด แผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จะมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำงบประมาณประจำปีอย่างใกล้ชิด

ดังนั้น โครงการพัฒนาที่บรรจุในเอกสารแผนพัฒนาสามปี โดยเฉพาะในแผนประจำปีแรกของห้วงระยะเวลาสามปีนั้นควรจะต้องมีสภาพความพร้อม คือ ประการแรก ด้านความแน่นอนของกิจกรรมที่จะดำเนินการรวมทั้งมีการศึกษาความเป็นไปได้ของแผนงานและโครงการ หรือเป็นการหาผลประโยชน์ตอบแทนของแผนงานและโครงการ ประการที่สอง ความเรียบง่ายในแบบแผนและรายการทางเทคนิค และประการสุดท้าย มีความพร้อมในด้านรายละเอียด ในการคิดค่าใช้จ่ายหรือราคาของแผนงานและโครงการ

แผนพัฒนาสามปี มีลักษณะกว้างๆ ดังต่อไปนี้

๑. เป็นเอกสารที่แสดงสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

๒. เป็นเอกสารที่แสดงแนวทางการพัฒนาและวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน และมีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่ดำเนินการ

๓. เป็นเอกสารที่แสดง โครงการ/กิจกรรม การพัฒนาที่จะดำเนินการเป็นห้วงระยะเวลาสามปี

๔. เป็นเอกสารที่จะแสดงความเชื่อมโยงระหว่าง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

๑. เพื่อเป็นการจัดเตรียมโครงการพัฒนาต่างๆ ให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะบรรจุในเอกสารงบประมาณประจำปี และนำไปปฏิบัติได้ทันทีเมื่อได้รับงบประมาณ

๒. เพื่อแสดงความสัมพันธ์ เชื่อมโยงและสอดคล้องระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล และการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๓. เพื่อแสดงจุดหมายและแนวทางการพัฒนาของปีนั้นๆ ว่าเป็นอย่างไร ทั้งนี้ ให้ความสำคัญ สอดคล้อง และสามารถสนองตอบต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายรวมของการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

๔. เพื่อให้เป็นเอกสารแผนพัฒนาประจำปี ตามองค์ประกอบของระบบการวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล

๕. เพื่อปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๘

๑.๓ ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล สามารถแบ่งได้ ๗ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การเตรียมการจัดทำแผน
๒. การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
๓. การคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
๔. การกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางการพัฒนา
๕. การกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานและโครงการ
๖. การจัดทำร่างแผนพัฒนา
๗. การอนุมัติแผนและประกาศใช้แผนพัฒนา

๑.๔ ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

การวางแผนพัฒนาสามปี ถือว่าเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการพัฒนาให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด ทั้งด้านระยะเวลา บุคลากร และงบประมาณ เพราะมีการเตรียมในเรื่องการใช้ทรัพยากรในทุกด้านไว้ก่อนแล้ว โดยเฉพาะใน การจัดทำแผนพัฒนาสามปี ได้เน้นในเรื่องการวิเคราะห์ หรือศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ รวมถึงการ ประเมินโครงการในแต่ละแผนงานเอาไว้อย่างละเอียด เพื่อเปรียบเทียบ วิเคราะห์หาผลประโยชน์ต่อ ค่าใช้จ่ายของแต่ละโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาคัดเลือกโครงการที่เหมาะสม และเป็นไปได้ สูงสุด และจัดลำดับความสำคัญไว้ในอันดับแรกๆ สำหรับการดำเนินการของปีนั้นๆ นอกจากนี้ แผนพัฒนา สามปี ยังเป็นมาตรการหนึ่ง ที่แสดงถึงความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างแผนยุทธศาสตร์พัฒนา กับการจัดทำ งบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลอีกด้วย